

Orsaker till IBD

Orsaken, eller orsakerna, till sjukdomarna är ännu okända. Man har misstänkt många olika faktorer men inte hittat någon säker bakomliggande orsak. Det finns dock flera faktorer som har visat sig ha betydelse för att sjukdomen utvecklas.

ÄRFTLIGHET

Personer som har en förälder eller ett syskon med sjukdomen löper 10 % risk att själva utveckla den. Om båda föräldrarna har sjukdomen är risken cirka 50 %. Färska forskningsresultat tyder på att det är en gen (ett arvsanlag) på kromosom 16 som kodar för sjukdomsutveckling, och eventuellt kan man inom en snar framtid med hjälp av en genetisk analys undersöka om en person riskerar att få sjukdomen.

INFEKTION

Olika bakterie- och virusjukdomar har misstänkts för att orsaka Crohns sjukdom (däribland mässlingvirus och mycobacterium paratuberculosis), men hittills finns det inga hållpunkter att orsaken till sjukdomen är en infektion.

RÖKNING

Rökare löper större risk än icke-rökare att utveckla Crohns sjukdom. Risken för operation och återfall i sjukdomen är också dubbelt så stor för rökare som för icke-rökare. För ulcerös kolit gäller det motsatta förhållandet; den är van-

ligare hos icke-rökare och rökstopp kan leda till att sjukdomen förvärras. **Dock vill vi göra er uppmärksamma på att rökning kan leda till andra allvarliga hälsoskador. Se kap. 2.8 eller kontakta din mag- tarmläkare för rätt rekommendation.**

PSYKISKA FAKTORER

Sjukdomarna orsakas inte av psykiska faktorer. Det är dock vanligt att man känner av sin sjukdom mer under perioder med psykisk stress.

IMMUNFÖRSVARET

Många delar av immunförsvaret är inblandade i IBD, både i själva tarminflammationen, och i de symptom som kan uppträda på andra ställen i kroppen (leder, ögon, hud). Det rör sig primärt om en "överreaktion" från immunförsvaret, där detta felaktigt uppfattar vissa av patientens egna celler som främmande. Den medicinska behandlingen utgörs därför oftast av medel som dämpar immunförsvaret (Prednisolon®, azatioprin (Imurel®)). Se även avsnitt 2.2.

KOST

Tidigare har man misstänkt att mjölk och kolhydrater skulle kunna verka sjukdomsframkallande, men medicinska studier talar inte för detta. Många med tarmsymptom har själva erfarenhet av att vissa bestämda livsmedel kan ge

symptom. Det är naturligt att man undviker de livsmedel som man mår dåligt av. Generellt kan man säga att sjukdomen inte innebär att man behöver ändra sin kost **men det är viktigt att ha en näringsrik kost. I vissa fall kan fettreducerad kost rekommenderas.**

Med ekonomiskt stöd från

Författad av överläkarna
Lisbeth Ambrosius Christensen,
Jan Fallingborg och Mogens Vilien

Redigerad för svenska förhållanden av
Med dr, överläkare Erik Hertervig,
ST-läkare Rikard Svernlöv och
Professor, överläkare Åke Nilsson